

Jeugd

Wie over kinderen en jongeren spreekt, spreekt vaak over problemen. Problemen van jongeren, omdat steeds meer jongeren te kampen lijken te hebben met de hoge druk die de samenleving oplegt, en problemen met jongeren. Groen! wil vertrekken van een positieve benadering. Een benadering die vertrekt van de eigenheid van jongeren – van iedere jongere – en jongeren voldoende ruimte wil geven om zichzelf te zijn en zich te ontwikkelen. Daarom nemen we jongeren- en kinderrechten als uitgangspunt, en willen we participatie bevorderen. Om kinderen en jongeren meer ruimte te geven om te spelen, elkaar te ontmoeten, zich veilig te verplaatsen, zich te ontspannen en te engageren, ...

Jongeren- en kinderrechten als uitgangspunt

Jeugdbeleid staat niet op zich. Heel veel beleidsbeslissingen hebben invloed op kinderen en jongeren. Er is dus meer nodig dan een goed jeugdbeleid. Groen! pleit dan ook voor een geïntegreerde aanpak waarbij ook in andere beleidsdomeinen aandacht is voor jeugd. Beslissingen inzake cultuur en sport, maar ook inzake ruimtelijke ordening, milieu en openbare werken hebben immers een impact hebben op de levenssfeer van kinderen en jongeren.

2.102. Oog hebben voor de belangen van kinderen en jongeren is een belangrijke taak voor elke minister. Een coördinerend minister voor Kinderrechten en Jeugdbeleid moet dit bewaken en de samenhang garanderen.

2.103. Realisatie van kinderrechten, zoals vastgelegd in het internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind, is een centraal uitgangspunt.

2.104. Groen! wil een opwaardering, geen afzwakking van de kinder- en jongeren-effectrapportage (JoKER). De JoKER moet een effectief instrument worden in plaats van een logge administratieve formaliteit.

2.105. In het debat over de vergrijzing komen jongeren te weinig aan bod, en dan nog meestal in een eenzijdige context van activering en verhoging van de prestatiedruk. Groen! pleit voor een echt intergeneratiepact, met oog voor zorg tussen generaties, ontmoeting tussen generaties, intergeneratieel wonen, samenwerking tussen generaties op de werkvloer.

Participatie bevorderen

Groen! gelooft in de participatie van kinderen en jongeren aan het beleid. Participatie versterkt het beleid. Bovendien heeft participatie positieve gevolgen voor de betrokken jongeren. Zo leren ze waar beleidsmakers mee bezig zijn. Resultaat is een grotere bewustwording, die er mogelijk voor zorgt dat ze ook in de toekomst beleid mee richting willen geven.

2.106. Lokale jeugdraden bestaan al lange tijd en bewijzen ook vandaag nog hun nut. In het kader van de administratieve vereenvoudiging voor lokale besturen dreigt de betrokkenheid van adviesraden overgelaten te worden aan de *goodwill* van het gemeentebestuur. Voor Groen! kan dit niet de bedoeling zijn. Voor belangrijke dossiers en de opmaak van een jeugdbeleidsplan moeten zij geraadpleegd worden. De participatie van kinderen en jongeren moet geformaliseerd, verplicht en controleerbaar blijven. Met

voorkeur voor een procesmatige benadering met ook een consultatie bij het begin van de beleidscyclus, wat veel meer oplevert dan de jeugdraad enkel in laatste instantie om advies te vragen. Ook op Vlaams niveau moet de Vlaamse Jeugdraad systematisch en van bij het begin betrokken worden bij alle beleidsbeslissingen die de jeugd betreffen.

- 2.107. Naast de jeugdleden wil Groen! ook de mogelijkheden van andere participatie-instrumenten verkennen. In onze internetsamenleving moet het bijvoorbeeld mogelijk zijn om e-participatie te organiseren. Online surveys, polls en fora zijn een eigentijdse methodiek om jongeren te raadplegen.
- 2.108. Groen! wil ook de politieke participatie van jongeren versterken. Politieke vorming op de schoolbanken is daarvoor essentieel. Groen! is ook voorstander van stemrecht op 16 jaar. De verlaging van de kiesleeftijd zou een belangrijke stap zijn in het realiseren van volwaardig aandeelhouderschap van jongeren in onze samenleving. Bovendien geef je impliciet de boodschap dat politieke participatie nuttig en belangrijk is. Aangezien het om stemrecht gaat, zou het om een authentieke en gemotiveerde keuze gaan. Het toekennen van stemrecht is echter niet voldoende. Stemrecht vanaf 16 jaar mag geen alibi worden van beleidsmakers om geen werk meer te maken van andere vormen van betrokkenheid.
- 2.109. Ook leerlingen- en studentenparticipatie willen we versterken. We willen investeren in ondersteunende structuren en het stimuleren van een participatiecultuur. Studentenraden moeten kunnen genieten van voldoende materiële en financiële ondersteuning en hun adviesrecht moet worden uitgebreid. Daarnaast blijft er nog altijd nood aan een duidelijk leerlingenstatuut.

Ruimte om te spelen en om jong te zijn

Kinderen en jongeren hebben steeds minder ruimte om zich uit te leven. De voorbije 20 jaar nam de bebouwde oppervlakte in Vlaanderen toe met maar liefst 46%. Ook het aantal auto's steeg sterk. Geparkeerde wagens nemen de plaats in van speelruimte. Nochtans heeft buiten spelen een positieve invloed op de ontwikkeling van kinderen en zelfs op de leefbaarheid van de buurt. Daarom wil Groen! actie voor meer natuur en groen waar kinderen kunnen spelen. Ruimte voor 'scharrelkinderen', zoals men dat in Nederland noemt.

- 2.110. Groen! pleit voor het recht op een voldoende grote speelplek op maximum 200 meter voor elk kind. Waar de norm niet gehaald wordt, moet de lokale overheid actie kunnen ondernemen. Dit kan bijvoorbeeld door het sociaal beheersrecht uit te breiden naar verwaarloosde gronden en terreinen.
- 2.111. In woongebieden willen we streven naar minimum 300m² per hectare (3%) met als bestemming speelruimte voor kinderen.
- 2.112. Een volwaardig speelweefsel vergroot de bewegingsruimte van kinderen. Een speelweefsel zorgt voor beleefbare en veilige verbindingen tussen plekken die belangrijk zijn voor jongeren (school, speelterrein, sportvelden, bibliotheek, ...). Kinderen beschikken er ook over voldoende herkenbare ankerplaatsen, waar ze een tijd kunnen verblijven, zonder in de weg te zitten of te lopen.
- 2.113. Maak van schoolpleinen buurtpleinen. We willen scholen stimuleren om hun pleinen open te stellen voor de buurt en ze beter bespeelbaar te maken.
- 2.114. Groen! wil ook andere bestemmingen meer open stellen voor meervoudig gebruik of medegebruik door jongeren. Niet alles kan altijd overal, maar wel veel meer dan nu het geval is. Groen! wil daarom veel meer gebruik maken van de mogelijkheden voor gebruik door jongeren van sportterreinen, natuur- en

bosgebieden (er is nood aan meer natuur en bos, waaronder ook meer speelbossen en speelzones), park- en landbouwgebieden, bespeelbare waterpartijen, parkings,...

- 2.115. Speelstraten in de vakanties zijn een mooi initiatief, maar slechts tijdelijk. Veilige zone 30 in alle woongebieden is een eerste stap, daarnaast wil Groen! ook meer woonerven en permanente speelstraten.
- 2.116. Nieuwe wijken willen we expliciet kindgericht ontwerpen. Ook bestaande wijken kunnen in die richting herdacht worden. Architecten en planners moeten meer uitgaan van kinderhoogte en steden ontwerpen die ook voor kinderen en jongeren een (be)leefbare ruimte vormen. Op vraag van jongeren kan dat ook door breakdancematten te leggen, graffitizones te voorzien, te spelen met water en fonteintjes, skateruimtes, ...
- 2.117. Groen! vindt dat kinderen en jongeren in elke stad, wijk of dorp onbekommerd en veilig hun ding moeten kunnen doen: spelen, voetballen, fietsen, skaten, 'rondhangen', enzovoort. Natuurlijk met respect voor de andere burgers, maar aan de toenemende onverdraagzaamheid moet een halt worden toegeeroepen. Groen! verzet zich tegen allerlei rechtstreekse of onrechtstreekse rondhangverboden.

Jongeren en mobiliteit

Het mobiliteitsbeleid is amper afgestemd op kinderen en jongeren. Nochtans komt wat goed is voor kinderen en jongeren iedereen ten goede. Groen! wil daarom een jeugd vriendelijk mobiliteitsbeleid:

- 2.118. Steden en gemeenten op kindermaat. Een speelweefsel geeft kinderen meer bewegingsruimte. Maar minstens net zo belangrijk is dat de hele buurt verkeersveilig en –leefbaar is. Kinderen en jongeren moet veilig te voet kunnen gaan en met de fiets rijden.
- 2.119. Heel wat scholieren en studenten zijn gebruikers van het openbaar vervoer. Groen! wil dit zoveel mogelijk aanmoedigen. Daarom moet het tarievenbeleid wijzigen en het aanbod uitgebreid worden. Groen! steunt de snelle invoering van één openbaarvervoerskaart voor alle vervoersmaatschappijen: De Lijn, MIVB, TEC en NMBS. Jongeren tot 26 jaar moeten deze kaart kunnen aanschaffen voor €50/jaar. Naast een algemene uitbreiding van het aanbod, is er nood aan een aantal maatregelen op maat van jongeren: betere afstemming op de op de zogenaamde kotstudenten-spitsuren: vrijdag- en zondagavond, meer laatavondvervoer (tot 2u) in de week, nachtvervoer in het weekend. In elke centrumstad moeten er op vrijdag- en zaterdagavond twee bussen (2u en 4u) zijn die jongeren naar de omliggende gemeenten brengen. Ook in de steden zelf moeten er nachtbussen- of trams rijden. In de niet-verstedelijkte gebieden wenst Groen! het taxigebruik te promoten via een algemeen taxinumnummer en taxicheques.
- 2.120. Een goede rijopleiding is cruciaal om veilig te leren rijden. Daarom moeten de prijzen voor auto-opleidingen een stuk democratischer. Daarnaast moet ook de discriminatie van jonge autobestuurders door verzekeringsmaatschappijen stoppen.

Ruimte voor jeugdwerk in diversiteit

Het jeugdwerk biedt een niet-commerciële ruimte voor jongeren om samen hun grenzen te verleggen.

- 2.121. Jeugdverenigingen vormen een onmisbaar deel van het jeugdwerk, maar jeugdwerk is nóg breder. Een moderne visie op jeugdwerk doorbreekt de tussenschotten met andere sectoren (bv. in het kader van de brede en/of onthaaste school) en gaat breder dan enkel 'vrije tijd'.
- 2.122. Jeugdgroepen en –verenigingen hebben recht op een veilig en degelijk lokaal. In de huidige jeugdbeleidsplannen is jeugdwerkinfrastructuur – terecht – opnieuw een prioriteit. Toch blijft het beleid veel te gefragmenteerd, en is het bovendien duidelijk dat ook aan het einde van deze planperiode (2013) het probleem verre van opgelost zal zijn. Zeker jeugdverenigingen die niet goed ondersteund worden, slagen er niet in een dossier in te dienen dat aan alle voorwaarden voldoet. Groen! pleit daarom voor een structurele verankering van de subsidies voor jeugdwerkinfrastructuur, met extra middelen ter ondersteuning van duurzame jeugdlokalen.
- 2.123. Jeugdvoorzieningen mogen niet verdrongen worden tot buiten de stads- en dorpskernen, afgelegen en alleen per auto bereikbaar. Geef jeugdhuizen premies voor de geluidsisolatie en jeugdcoaches die mee de rust in de buurt van jongerenvoorzieningen bewaren.
- 2.124. Het particuliere jeugdwerk moet zijn eigenheid kunnen bewaren. Het kan niet daarom niet de bedoeling zijn dat vzw's als jeugdhuizen omgevormd worden tot gemeentelijke intern of extern verzelfstandigde agentschappen.
- 2.125. Groen! wil dat elke gemeente een fuifzaal en jeugdhuis heeft. Een uitgebreid derdebetalerssysteem voor SABAM en billijke vergoeding geeft jeugdhuizen meer ademruimte, een veralgemeend rookverbod voorkomt dat jongeren op te mogen roken cafés boven jeugdhuizen verkiezen.
- 2.126. Een fuif organiseren brengt heel wat administratie met zich mee. Om het administratieve en organisatorische werk van fuiforganisatoren te verminderen, pleit Groen! voor de algemene invoering van een feestloket per gemeente. Bij dit feestloket kunnen organisatoren terecht met alle vragen van organisatorische aard. Ze hoeven dan niet meer van de ene dienst naar de andere te lopen. Bij het feestloket krijgen ze alle nodige documenten in een keer.
- 2.127. Die feestlokets kunnen ook een motor zijn voor het vergroenen van fuiven. Zo kan er gebruik gemaakt worden van milieuvriendelijke verlichting en herbruikbare bekertjes. Fuiforganisatoren die zulke initiatieven ontwikkelen moeten beloond worden met een steuntje in de rug, in de vorm van een subsidie. Ook bij het bouwen of verbouwen van fuifinfrastructuur verdienen duurzaamheidscriteria meer aandacht. Voldoende fietsenstallingen, betere isolatie en zuinige verwarmingsinstallaties zijn hier goede voorbeelden van.
- 2.128. Veel allochtone zelforganisaties hebben eigen vormen van jeugdwerk uitgebouwd die moeilijk hun weg vinden in het bestaande jeugdwerk. Daarom is er nood aan extra ondersteuning (logistiek, financieel). Groen! wil extra inspanningen voor kadervorming en uitwisseling met het klassieke jeugdwerk. Zo kan het allochtoon jeugdwerk meer aansluiting vinden bij het reguliere jeugdwerk.
- 2.129. Dat vereist ook een sterker perspectief op diversiteit in het reguliere jeugdwerkbeleid. Diversiteit is niet alleen kleur brengen in organisatie en beleid, maar is vooral leren omgaan met verschil. Hier moet er afstemming gebeuren met andere beleidsdomeinen, zoals onderwijs, sport en welzijn. Groen! wil zowel jeugdwerkvormen gericht op specifieke doelgroepen (jongeren van allochtone afkomst, holebi's, maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren,...) als inspanningen voor de toegankelijkheid van bestaande organisaties ondersteunen.

2.130. Regels die opgelegd worden vanuit andere beleidsdomeinen (bijvoorbeeld volksgezondheid, milieu, ruimtelijke ordening), hebben vaak ook een belangrijke impact op de jeugdsector. Daarom is het nodig dat er ook rekening gehouden wordt met het specifieke karakter van de jeugdsector (bijvoorbeeld het tijdelijke en specifieke karakter van jeugdkampen).

Jonge kunstenaars kansen geven

Vlaanderen en Brussel hebben veel kunstenaarstalent: muzikanten, acteurs, beeldende kunstenaars... Overal zijn jonge mensen bezig hun talenten te ontplooiën. Groen! wil hen zo goed mogelijk bijstaan in hun artistieke ontplooiing en in hun eventuele loopbaan. Daarom is het essentieel om podiumkansen te bieden aan beginnende artiesten.

2.131. Groen! wil niet alleen zoveel mogelijk mensen laten participeren aan cultuur, maar wil vooral dat iedereen de kans krijgt om in aanraking te komen met diverse cultuurvormen. Het is net het veelzijdige van cultuur dat een verrijking vormt. Een cultuurbeleid dat oog heeft voor de vraag vertrekt uiteraard van onderuit, vertrekt uit wat leeft in buurten en wijken. Kwalitatieve sociaalartistieke praktijken, die zich specifiek richten op vergeten en kwetsbare groepen, moeten extra ondersteund worden.

2.132. Groen! wil ruimte voor creativiteit, met repetitieruimten voor muziek- of toneelgroepjes en atelierruimten voor al wie met andere jongeren aan de slag wil in elke gemeente.

2.133. Groen! wil een cultuurbeleid dat structureel aandacht besteedt aan beginnende muzikanten, acteurs of beeldende kunstenaars. Via een aanpassing aan het decreet Lokaal Cultuurbeleid, kunnen we steden en gemeenten stimuleren om aandacht te schenken aan die groep jongeren door hen fora te geven.

2.134. De Vlaamse Regering kan ook zelf actief jonge kunstenaar aanmoedigen. De voorbije jaren loopt het aantal optredens van jonge muziekgroepen in cafés en jeugdhuizen sterk terug. Groen! wil daarom een muzieksubsidie voor de horeca en jeugdcentra in het leven roepen. Dit is een kleine financiële ondersteuning (100 euro per optreden) die de Vlaamse overheid geeft aan cafés en jeugdhuizen die beginnend talent een podium bieden. In ruil voor de subsidie moeten de uitbaters wel een kort verslagje maken van het optreden. Zo creëer je een interactieve website waar muziekliefhebbers het doen en laten van beloftevolle muziekgroepen kunnen volgen.

2.135. Een gelijkaardige subsidie kan uitgewerkt worden voor kleine initiatieven die acteurs, klassieke muzikanten of beeldende kunstenaars uit hun zolderkamer halen en in de publieke ruimte brengen.

2.136. Cultuur mag nooit verworden tot handelswaar, maar met de opkomst van enkele grote mediaconcerns begint het er wel steeds meer op te lijken. Zowel de ticketverkoop, de boekingen als de programmering van vele muziekfestivals worden vaker gemonopoliseerd. Groen! wil een anti-trustbeleid dat deze concerns niet langer de markt laat beheersen.

Gaming

Games zijn niet meer weg te denken uit de leefwereld van jongeren. De beeldvorming in de pers is soms ongenueanceerd negatief, gebaseerd op onterechte vooroordelen. De vraag is niet hoe we games moeten bestrijden, wel hoe we ze kritisch kunnen lezen en spelen.

- 2.137. Er is nood aan meer wetenschappelijk onderzoek over de effecten en mogelijkheden van nieuwe media en aan informatie- en sensibiliseringscampagnes voor zowel kinderen en jongeren als ouders en leerkrachten.
- 2.138. De Vlaamse overheid moet zelfregulering voor alle mediaproducten stimuleren en zorgen voor de organisatie van toezicht en een klachtenprocedure.
- 2.139. De Vlaamse overheid moet de gamesector als creatieve industrie ondersteunen.

Jongeren en geld

Jongeren blijven kwetsbaar op de arbeidsmarkt, zeker in tijden van crisis. Ook een betaalbare woning vinden is geen evidentie, net als het leren omgaan met geld en reclame.

- 2.140. Een eerste baan vinden is niet eenvoudig: niet voor jongeren met een hoger diploma en al helemaal niet voor laaggeschoolden en schoolverlaters zonder diploma. Groen! wil het huidige activeringsdiscours vervangen door een sociaal activeringsbeleid, waar opleiding en informatie op maat centraal staat. Bovendien willen wij meer garanties voor de kwaliteit van de jobs. Te veel starters vervallen in een onzekere cyclus van interimarbeid en werkloosheid.
- 2.141. Via de Groene New Deal willen we van de crisis een opportuniteit maken voor de omschakeling naar een groene economie. Groene sectoren van de toekomst (energie, isolatie, groene high tech, recyclagesector, ...). bieden perspectieven op langdurige en kwalitatieve tewerkstelling, zowel voor hooggeschoolden als voor laaggeschoolde jongeren op zoek naar een baan. Vakbonden en VDAB moeten de handen in elkaar slaan voor een ambitieus groen (bij)scholingsprogramma voor werknemers en werkzoekenden. In het onderwijs moeten bestaande technische richtingen worden gepromoot en, indien nodig, nieuwe richtingen worden geïntroduceerd. Via stages en werkbezoeken moeten jongeren al tijdens hun schoolloopbaan kunnen kennismaken met de groene economie.
- 2.142. Een betaalbare woning vinden is voor veel jongeren erg moeilijk. Meteen een huis kopen is voor heel wat starters immers niet haalbaar. Groen! wil meer sociale woningen en een regulering van de huurprijzen op de private markt. Specifiek voor jongeren pleit Groen! voor het inrichten van starterswoningen, eerste woningen voor jongeren tot 30 jaar. Via zo'n starterswoningen wordt het voor hen weer mogelijk om betaalbaar te huren in afwachting van een eigen huis. Als proefproject moet er de komende legislatuur starterswoningen worden gerealiseerd in enkele centrumsteden, waar wonen op dit moment peperduur is.
- 2.143. Omdat de huidige regeling voor studentenarbeid complex en moeilijk controleerbaar is, dringt Groen! aan op een hervorming en vereenvoudiging. Bij zo'n hervorming moet zeker ook rekening gehouden worden met de gevolgen voor reguliere werknemers en de grote groep jonge werkzoekenden. Om die reden stapt Groen! niet mee in het opbod van uren en dagen.
- 2.144. Kinderen en jongeren zijn een belangrijke doelgroep voor marketeers. Dag na dag worden ze via televisie, radio, internet en GSM bestookt met reclameberichten over nieuwe producten, hippe merken

en de nieuwste rages. Kinderen en jongeren zijn echter extra kwetsbaar en afhankelijk. Naast federale maatregelen voor een betere consumentenbescherming, is er nood aan meer sensibilisering via het onderwijs.

Welzijn en gezondheid: een preventiebeleid voor jongeren

Groen! wil in het welzijns- en gezondheidsbeleid meer inspanningen voor preventie.

2.145. Het debat over alcohol- en tabaksgebruik door jongeren concentreert zich vaak over verboden, terwijl er nog veel sterker ingezet kan en moet worden op preventie.

2.146. Jongeren hebben behoefte aan open informatie over relaties en over seksualiteit, veilig vrijen, seksueel overdraagbare aandoeningen, zwangerschappen, ... Met info over hetero en holebiseksualiteit ook in het onderwijs. Groen! wil opnieuw meer aandacht voor preventiecampagnes rond seksueel overdraagbare aandoeningen en gebruik van voorbehoedsmiddelen om onveilig vrijen te vermijden.

(Zie ook het hoofdstuk rond Welzijn en Gezondheid voor jeugdhulp en jeugdrecht)

Internationale contacten bevorderen

Internationale contacten zijn verrijkend voor jongeren, en winnen nog aan belang door de globalisering.

2.147. Groen! wil dat de overheid jongeren stimuleert en ondersteunt om internationale ervaringen op te doen, via het onderwijs maar ook bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk. Ook het verkrijgen van VISA moet eenvoudiger worden.

2.148. Jeugdbeleid is in de eerste plaats een Vlaamse bevoegdheid, maar heeft ook een Europese en internationale dimensie. De Vlaamse overheid moet daar ook voldoende aandacht aan besteden.